

รายงานผลการจัดการความรู้

ของกลุ่มการกิจที่ 2 (ปศุสัตว์ / ประมง)

การเลี้ยงหนอนนก/จิงหรีด

สมาชิกในกลุ่มประกอบด้วย

- นายปริยัติ สุวัฒนานันท์ ปศุสัตว์จังหวัดลำปาง
- นางชุลีวันทน์ สายสิงห์ทองหัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำปาง
- นายสมยศ วงศ์เจริญ หน.กลุ่มงานข้อมูลฯ สนจ.ลป.
- นายสมบัติ สิทธิสถาพรกุล เจ้าพนักงานปกครอง อ.ເຖິນ
- นายวุฒิพงษ์ แก้วป่าເພື່ອ ເຈົ້າພນັກງານປກຄຮອງ ອ.ແມ່ເພິກ
- นางพรทิพย์ นวลอนงค์ ประมง ອ.ເຖິນ
- นางสาวมะลิ ทองอ่อน ເຈົ້າພນັກງານປະເມີນ

รายงานผลการจัดการความรู้ การเพาะเลี้ยงหนอนนก

1. ขนาด : 2.5-3 ซม.
2. คุณสมบัติ : มีคุณค่าอาหาร ด้าน โปรตีน และไขมันสูง
3. ความเหมาะสม :
  - เป็นอาหาร ปลา สวายงาม
  - เป็นอาหาร นก ไก่ หรือ สัตว์เลี้ยงอื่น
4. วงจรชีวิต : มีระยะ 3-5 เดือน

วงศ์ชีวิต

- ระยะโตเต็มตัว นำมา
  - เป็นพ่อพันธุ์/แม่พันธุ์ ใช้หนอนนก 400 กรัม/1 ถาด
  - อาหาร

4. ระยะดักแด้ 5-7 วัน

- คัดหนอน เก็บไว้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จะเป็นแมลงปีกแข็งสีน้ำตาล
- จะไม่กินอาหาร

หัวอาหารไก่พร้อมผักที่มีน้ำ เช่น
มะละกอ ฟักเชียง
ทุล

2. ระยะไข่ 7-10 วัน

- พ่อแม่พันธุ์ จะออกไข่ตัวละ 80-85 ฟอง
- อาหาร

3. ระยะเป็นตัวหนอนนก 55-75 วัน

- ใช้ตะแกรงร่อนไข่หนอน เพื่อแยกพ่อแม่พันธุ์ออก
- นำไข่หนอนไปแยกเลี้ยงในถาดและอาหาร

การเพาะเลี้ยงหนอนนกที่ จ.ลำปาง

- นางคำวัง หวานแหลม (แม่)
- นายทรงศักดิ์ หวานแหลม (ลูก)
อยู่บ้านเลขที่ 96 ม.5 ต.เจ้า
ช้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง
- เริ่มเพาะหนอนนก เมื่อปี 2545 โดยบุตรชาย
ได้รับพ่อแม่พันธุ์จากเพื่อนที่ ม.แม่โจ้ ได้นำมา
ทดลองเพาะ และไปซื้อพ่อแม่พันธุ์มาเพาะเลี้ยง
เพิ่มเติมจากสวนจตุจักร

การเพาะเลี้ยงหนอนกที่ จ.ลำปาง

- ปัจจุบันมี 2 โรงเรือน ปรับจากตู้ถุงบ้าน มีการเพาะเลี้ยง 2,000 ถาด (โรงเรือนละ 1,000 ถาด)
- มีลูกจ้างช่วยในการดูแลร่อนไข่หนอน แยกหนอน เตรียมอาหารให้หนอน เป็นผู้สูงอายุในหมู่บ้าน 7 คน ค่าแรง 80 บาท/คน/วัน ทำงาน 5 วัน หยุดเสาร์-อาทิตย์

การเพาะเลี้ยงหนอนกที่ จ.ลำปาง

- ต้นทุนอาหารไก่ 7 กระสอบ/สัปดาห์ กระสอบละ 30 กก. (ราคากล่องละ 550 บาท)
- ต้นทุนผักมีน้ำ เช่น มะละกอ ฟักเขียว ใช้ประมาณ 100 กก./สัปดาห์ ราคา กก.ละ 2 บาท
- ทุกวันเสาร์จะนำหนอนไปส่งตลาดที่ลำปาง-ลำพูน-เชียงใหม่ ประมาณ 40-80 กก. ขายส่ง กก.ละ 120 บาท ต้นทุนการผลิต กก. 60-70

การเพาะเลี้ยงหนอนนกที่ จ.ลำปาง

- ในช่วง มี.ค.-เม.ย. ราคานอนจะลดเหลือ กก.ละ 60 บาท เนื่องจากมีหนอนนกจาก จ.สระบุรี ส่งมาติดตลาด

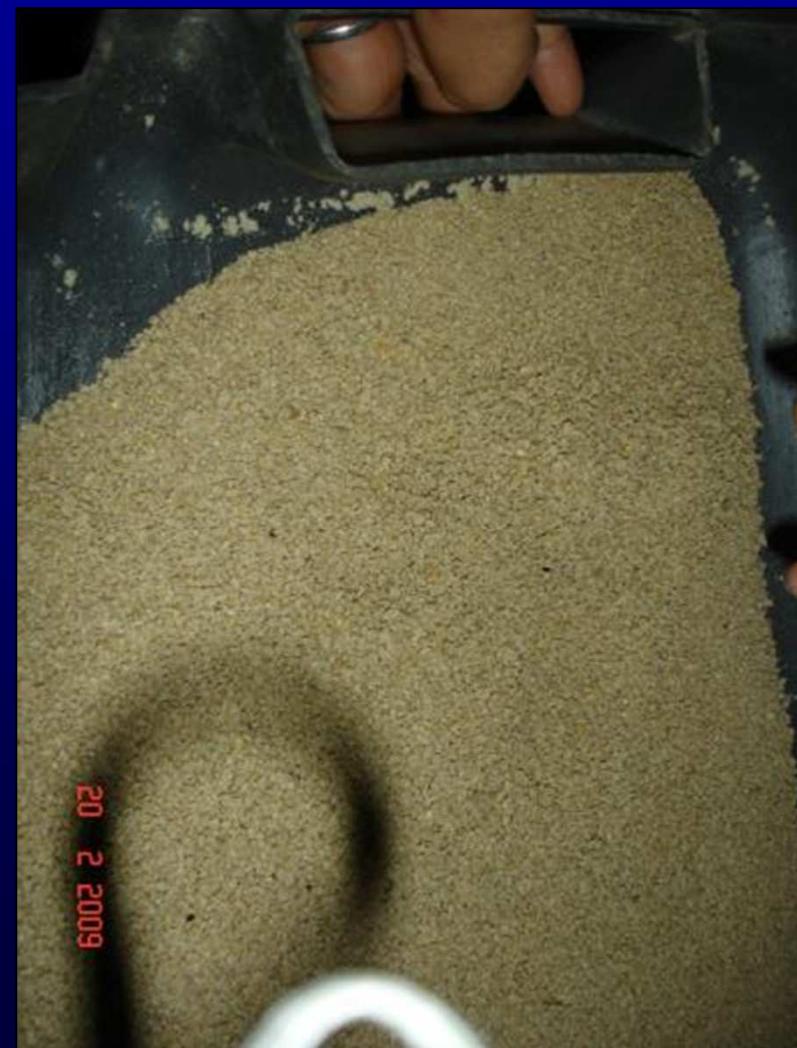

เปรียบเทียบการเผาที่ จ.แม่ฮ่องสอน กับ จ.ลำปาง

จ.แม่ฮ่องสอน

จ.ลำปาง

เปรียบเทียบการเผาที่ จ.แม่ฮ่องสอน กับ จ.ลำปาง

จ.แม่ฮ่องสอน

จ.ลำปาง

เปรียบเทียบการเพาะที่ จ.แม่ฮ่องสอน กับ จ.ลำปาง

จ.แม่ฮ่องสอน

จ.ลำปาง

เปรียบเทียบการเพาะที่ จ.แม่ฮ่องสอน กับ จ.ลำปาง

จ.แม่ฮ่องสอน

จ.ลำปาง

ปัญหาที่คณะผู้ศึกษาพบเห็น

1. คณะผู้ศึกษาเห็นว่า สภาพโรงเรือน ที่น้ำงค์คำวังฯ ใช้เลี้ยงหนอน ไม่เหมาะสม

- ไม่สามารถกันมด/หนู/จิงจก ที่เข้าไปกินตัวหนอนได้
- ทำให้ผลผลิตที่ได้ต่ำ

ปัญหาอุปสรรค

2. ไม่มีเครือข่าย หรือกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงหนอนนก
เนื่องจากต้องใช้ความอุตสาหะในการดูแล ทำ
ให้ประชาชนที่อยู่รอบ ๆ ไม่สนใจเพาะเลี้ยง
3. เป็นสัตว์เศรษฐกิจที่ไม่อยู่ในบัญชีส่งเสริมของ
ทางราชการ ทำให้ไม่ได้รับความช่วยเหลือ เมื่อ
เกิดอุทกภัย (ปี 48 เกิดพายุด้อมเรย์ ทำให้น้ำ
ท่วมโรงเรือนเสียหายทั้งหมด)

ปัญหาอุปสรรค

4. ไม่มีส่วนราชการได้รับผิดชอบดูแลโดยตรง ทำให้เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็ไม่สามารถจะไปร้องขอความช่วยเหลือหรือขอคำแนะนำได้

รายงานผลการจัดการความรู้ การเพาะเลี้ยงจิงหรีด

วัฒนธรรมการบริโภคแมลง ทำให้
ตลาดมีความต้องการแมลงต่าง ๆ สูง การ
เพาะ เลี้ยงจิงหรีดให้เป็นสตว์เศรษฐกิจ เป็น
ทางเลือกหนึ่งในการประกอบอาชีพสำหรับ
ประชาชนทั่วไป หรือคนถูกเลิกจ้างงาน

วงศ์ราชชีวิตจิงหรีด

1. ไข่จิงหรีด จำนวน 5-7
ขัน/บ่อ ใช้เวลา 4 วัน

ฝึกเป็นตัว

2. เพาะเลี้ยงจิงหรีดด้วยรำ อาหารไก่ หมู และผักต่าง ๆ ประมาณ 1 เดือน จิงหรีดจะเริ่มร้อง (พร้อมจะผสมพันธุ์)

วงศ์ราชวิตรจิ้งหรีด

3.นำขันพลาสติก ใส่ขี้เล้า

แกลบหรือทราย หรือ

ชุยมะพร้าว ไปวางในบ่อ

ประมาณ 5 ขัน เพื่อให้จิ้งหรีดวางไข่

4.เมื่อได้ไข่เต็มขัน ให้เก็บตัวจิ้งหรีดขาย ล้าง

ทำความสะอาดบ่อ และนำไข่จิ้งหรีดไป

เพาะเลี้ยงใหม่

อุปกรณ์การเพาะเลี้ยง

1. ปลอกบ่อซีเมนต์ปิดก้น

ขนาด 1.2 เมตร

2. อุปกรณ์ป้องกัน

- ท่าน้ำมันเครื่องเก่ารอบขอบก้นบ่อ
- เทปกาวใส กว้าง 2-3 นิ้ว ปิดรอบขอบบ่อด้านในบน เพื่อป้องกันไม่ให้จิงหรีดได้ออก
- มุ้งตาข่ายพลาสติกปิดปากบ่อพร้อมยางในรถจักรยานรัดตาข่ายกับขอบบ่อให้แน่น ป้องกันจิงจากเข้าไปกินจิงหรีด หรือจิงหรีดบินหนี

อุปกรณ์การเพาะเลี้ยง

3. คาดไส่ใบไก่ที่ใช้แล้ว นำมารางซ้อน ๆ กัน เป็นท่ออยู่ของจึงหรีด
4. ขันพลาสติก 7-8 ขัน : บ่อ

อาหารจิ้งหรีด

- 1.อาหารหลัก รำข้าว/อาหารไก่/อาหารหมู/ปลา (เช้า/เย็น)
- 2.อาหารเสริม ผักทุกชนิด
- 3.น้ำ ใช้ขันน้ำพลาสติกใส่กรวดให้เกือบเต็ม และเติมน้ำให้เต็มเพื่อป้องกันไม่ให้จิ้งหรีดขัน

ผู้เพาะเลี้ยงในจังหวัดลำปาง

1. คณะผู้ศึกษาได้เดินทางไปดูการเพาะเลี้ยง
จังหวัดที่ บ.ศาลาหม้อ ต.เกาจะค่า อ.เกาจะค่า
2 ราย

- นางสายพิณ สุติน บ้านเลขที่ 137/1
หม.7 ต.เกาจะค่า เพาะเลี้ยงจิงหรีด 7 บ่อ^{ชื่อ}
โทร. 084-9237196

- นายจำนวนค์ ทำทอง บ้านเลขที่ 148 ม.7
ต.เกาจะค่า เพาะเลี้ยงจิงหรีด 48 บ่อ โทร.
081-0303561

ตลาดและราคา

1. เพาะเลี้ยง 45 วัน 1 บ่อ จะได้จึงหรือส่งขาย 3-4 กก. ราคาขายส่ง กก.ละ 150 บาท
2. มีผู้มารับซื้อถึงบ้าน เป็นราชภูรบ้านหนองหล่าย ต.ไหหลิน
3. หากจะขายทอดขายในตลาดเอง ให้ทอดกับใบเตย บรรจุในแก้ว ขนาด 250 ซีซี. ขาย

ตลาดและราคา

4. รายนายจำนวนครึ่งปัน มีจิ้งหรีดขายส่งทุกวัน
วันละ 8-10 กก.
5. ขายไข่จิ้งหรีดเพื่อนำไปแพะเลี้ยง ขันละ
50 บาท
6. เมื่อจับจิ้งหรีดขายหมด ต้องทำความสะอาด
สะอาดบ่อ เชเชชิ้งหรีดนำไปเป็นปุ๋ยพืชผัก
รวมไว้ขาย 1 ถุงปุ๋ย 10 บาท

ข้อคิดเห็น

1. ปัจุบันการเพาะเลี้ยงไม่มี ใช้พื้นที่น้อย และใช้เวลาในการดูแลน้อย
2. ผู้เพาะเลี้ยงมีความสุขทั้งด้านรายได้ที่ได้เพิ่มขึ้น และเสียงจิงหรีดที่ร้องรอบ ๆ บ้านพัก
3. มีปัจุบันการประสานกับทางราชการ คือ ไม่มีหน่วยงานได้รับผิดชอบสัตว์ชนิดนี้โดยตรง ไม่มีรายชื่อในบัญชีสัตว์ ที่จะต้องให้ความช่วยเหลือจากทางราชการ